

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu
Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Lichovníka, soudce zpravodaje Jaromíra Jirsy a Kateřiny Šimáčkové o ústavní stížnosti stěžovatelky **Fotbalové asociace České republiky**, se sídlem v Praze 6, Atletická 2474/8, zastoupené Mgr. Markem Vojáčkem, advokátem se sídlem v Praze 1, Na Florenci 2116/15, proti usnesení Městského soudu v Praze č. j. 1 Nc 2609/2019-446 ze dne 4. prosince 2019, za účasti **Městského soudu v Praze**, jako účastníka řízení, a spolku **BOHEMIANS PRAHA**, se sídlem v Praze 9, Lovosická 559/32, zastoupeného JUDr. Vladimírem Kubátem, advokátem se sídlem v Praze 5, Radlická 1031/42, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

- I. Usnesením Městského soudu v Praze č. j. 1 Nc 2609/2019-446 ze dne 4. prosince 2019 bylo porušeno právo stěžovatelky zaručené v čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Usnesení Městského soudu v Praze č. j. 1 Nc 2609/2019-446 ze dne 4. prosince 2019 se zrušuje.**

Odůvodnění:

I. Napadené rozhodnutí

1. Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) napadeným usnesením vyloučil soudkyni JUDr. Jaroslavu Novotnou z projednávání a rozhodování věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 (dále jen „soud prvního stupně“) pod sp. zn. 23 C 87/2008. Důvodem byly závažné skutečnosti spočívající v pochybení soudkyně při práci se spisem, který při nahlížení nebyl v jenom případě kompletní (8. března 2019), ve druhém obsahoval i koncept meritorního rozhodnutí (před jeho vydáním) a ručně psané poznámky soudkyně (5. listopadu 2019).

II. Ústavní stížnost a vyjádření

2. Řádně zastoupená stěžovatelka ve své včas podané ústavní stížnosti splňující i další náležitosti podání podle zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), tvrdí, že městský soud nesprávnou a svévolnou aplikací § 14 o. s. ř. porušil její právo na zákonného soudce, zakotvené v čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

3. Stěžovatelka uvádí, že vedlejší účastník se v řízení proti ní domáhal po částečném zpětvzetí žaloby náhrady škody ve výši 37 000 000 Kč, ale před ústním jednáním nařízeným

na 11. listopadu 2019, na kterém mělo být rozhodnuto, našel při nahlížení do spisu nedopatřením založený koncept rozsudku, podle kterého měla být žaloba zamítnuta; spis obsahoval rovněž e-mail obsahující odkaz na mediální zprávy shrnující průběh sporu. Proto vedlejší účastník vznesl námitku podjatosti soudkyně, které městský soud napadeným rozhodnutím vyhověl, přestože jde podle stěžovatelky jen o snahu prodlužovat řízení. Městský soud sice konstatoval, že příprava konceptu rozsudku je běžnou praxí, jeho ponechání ve spisu, stejně jako e-mailu (rešerše článků), již svědčí o poměru soudkyně k věci a vylučuje ji.

4. Podle stěžovatelky je odnětí zákonného soudce možné jen výjimečně, vyvolá-li jeho poměr k věci nebo účastníkům (zástupcům) důvod pochybovat o jeho nepodjatosti, tedy schopnosti rozhodovat nestranně a nezávisle. Napadené rozhodnutí nemůže obstát, neboť se mýjí se zákonem vymezenými důvody vyloučení rozhodující soudkyně pro podjatost; sama existence konceptu rozhodnutí založeného ve spisu nemůže být projevem podjatosti. Stěžovatelka odkazuje na rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Agnelet proti Francii* (rozhodnutí č. 61198/08 ze dne 27. září 2011), podle kterého předčasné vypracování konceptu rozhodnutí nevypovídá ničeho o podjatosti soudce. Na citované rozhodnutí stěžovatelka sice upozornila, městský soud se s ním však nijak nevypořádal. Rešerše článků o historii sporů mezi účastníky řízení nesvědčí o podjatosti soudkyně, neboť není zřejmé, v čí prospěch by takové informace měly být; je-li obsahem mediální obraz vzájemných dlouhodobých neshod, nemůže od něj být soudce izolován a jako profesionál musí být schopen odolávat tlakům veřejného mínění i médií. Napadené rozhodnutí ve svém důsledku znamená, že podjatým je každý soudce, který se o jím souzené kauze dozvěděl z médií. Skutečnosti, o které městský soud své rozhodnutí opřel, nespádají pod § 14 odst. 1 o. s. ř. a ani obecně nezavdávají důvod pochybovat o nestrannosti soudkyně. Pochybení, kterých se zanecháním písemností ve spisu dopustila, by mohla zavdat příčinu jen ke stížnosti podle § 164 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudech a soudcích“), nesvědčí však o její podjatosti a nestrannosti. Proto stěžovatelka navrhla napadené usnesení rušit; současně navrhla přednostní projednání věci a odklad vykonatelnosti napadeného usnesení.

5. Ústavní soud k věci vyžádal vyjádření účastníka řízení, vedlejšího účastníka, a rovněž informace o řízení před soudem prvního stupně, včetně spisů o projednání stížností vedlejšího účastníka.

6. Předsedkyně senátu městského soudu ve svém vyjádření uvedla, že senát rozhodl o vyloučení soudkyně s vědomím výjimečnosti uvedeného kroku a s ohledem na judikaturu citovanou v odůvodnění napadeného usnesení. Soud zvažoval závažná pochybení projednávající soudkyně při práci se spisem, neposkytnutí informací k manipulaci s ním, založení konceptu rozsudku, ručně psané poznámky a e-mail zasláný ze soukromé adresy soudkyně, z nichž dovedl její zájem na výsledku řízení; proto by měl Ústavní soud ústavní stížnost zamítnout.

7. Vedlejší účastník ve svém vyjádření odkázal především na znění aplikovaného § 14 odst. 1 o. s. ř. a na příslušné komentáře k zákonu (J. Jirsa, R. Zahradníková), podle kterých se podjatostí rozumí vztah, který alespoň vzbuzuje pochybnosti – existuje tedy důvod k pochybnostem, nikoliv pochybnost sama. V dané věci má za to, že pochybnost je zjevná; má-li soud prvního stupně ještě před ukončením dokazování připraveno rozhodnutí ve věci samé (nikoliv pouze předběžný právní názor), nejde o nestranný přístup. Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 NSČR 68/2018 ze dne 19. září 2018 či sp. zn. 29 NSČR 26/2012 ze dne 18. dubna 2012 se poměrem k věci rozumí, získá-li soudce poznatky jiným způsobem než dokazováním (například jako svědek, případně jinak); takovým poznatkem je rovněž e-mail, jehož majitele účtu vedlejší účastník nezná a jehož obsah nebyl předmětem dokazování.

Za irelevantní proto považuje tvrzení stěžovatelky, že není patrné, v čí prospěch by měly informace sloužit, neboť postačující je již porušení férovosti procesu – jakou mohou mít účastníci důvěru v takové řízení. Získal-li soudce informace od třetích osob, je zjevné, že porušil mlčenlivost ve věci; k tomu vedlejší účastník odkázal na judikaturu Ústavního soudu [nálezy sp. zn. III. ÚS 26/2000 ze dne 9. března 2000 (U 4/17 SbNU 365) a sp. zn. I. ÚS 722/05 ze dne 7. března 2007 (N 42/44 SbNU 533)]. Podle vedlejšího účastníka rozsudek Evropského soudu pro lidská práva *Agnelet proti Francii* na projednávanou věc nedopadá, neboť jeho předmětem nebylo předčasné vypracování konceptu rozhodnutí. Příléhavý není ani argument o potřebnosti seznámit se s mediálním obrazem účastníka řízení, neboť vůči němu má být soudce imunní. Vyloučení soudkyně bylo namístě, neboť došlo ke kumulaci pochybení (nejprve nebyl k dispozici celý spis, následně obsahoval nadbytečné písemnosti), a proto nelze mít důvěru k soudkyni ani k jejímu rozhodnutí; opačný přístup by vedl k porušení práva vedlejšího účastníka na soudní ochranu a spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

8. Místopředsedkyně soudu prvního stupně popsala chronologický průběh a okolnosti dlouhotrvajícího řízení ve věci. Dne 8. března 2019 substituentka zástupce vedlejšího účastníka po nahlížení do spisu uvedla do záznamu (č. l. 353), že spis jí byl předložen jen do č. l. 348 a bez příloh, což vedlo vedlejšího účastníka k žádosti o odklad nařízeného ústního jednání, kterému ale soudkyně nevyhověla a dne 11. března 2019 jednání proběhlo. Jednání bylo odročeno na 10. dubna 2019, kdy soudkyně konstatovala blížící se konec řízení po provedení většiny označených důkazů – s tím, že podle soudu vedlejší účastník neunáší důkazní břemeno a neprokázal ani požadovanou výši škody. Soudkyně poskytla vedlejšímu účastníkovi lhůtu 30 dní k navržení důkazů. Následná jednání (20. května a 29. července) byla postupně odročena na 11. listopadu 2019. Dne 5. listopadu znovu nahlédla substituentka zástupce a statutární orgán vedlejšího účastníka do spisu a po zjištění jeho obsahu byla vznesena námitka podjatosti soudkyně; jednání nařízené na 11. listopadu 2019 se nekonalo. Spis byl předložen městskému soudu, který dne 4. prosince 2019 vydal napadené usnesení.

9. Dále místopředsedkyně soudu prvního stupně uvedla, že dne 8. března 2019 podala vedlejší účastnice žádost o provedení dohledu nad manipulací se spisem. Výsledkem šetření (sp. zn. 0 Spr 258/2019) bylo zjištění, že v den předložení k nahlížení procesní spis neobsahoval č. l. 349-352 a nebyly přiloženy ani přílohové obálky. Za uvedené nedostatky se soud prvního stupně vedlejší účastnici omluvil a přijal přiměřená opatření; tvrzení, že by spis byl vyneseno mimo budovu soudu, nebylo prokázáno. Dne 5. listopadu 2019 podal vedlejší účastník na soudkyni další stížnost, neboť ve spise našel koncept rozsudku s 19 stranami odůvodnění, poučením, datem 7. března 2019 a volné listy z jiných soudních rozhodnutí. Současně namítl nedostatečnou žurnalizaci spisu, jeho nepřehledné vedení a existenci e-mailu ze dne 10. dubna 2019. Stížnost (sp. zn. 0 Spr 937/2019) byla vyřízena dne 18. listopadu 2019 se zjištěním, že spis sp. zn. 23 C 87/2008 v době nahlížení obsahoval volně vložené (nežurnalizované) rozhodnutí označené v záhlaví „*příprava-zkopírovat*“, do textu bylo ručně vpisováno, text nebyl souvislý, obsahoval řadu poznámek, odkazů a je zjevné, že představoval aktuální právní pohled soudkyně na věc. Z vyřízení stížnosti je dále patrné, že písemné zachycení momentálního právního názoru soudkyně nepředstavuje vhodně zvolenou formu přípravy, nemá se ve spisu nacházet, přestože je nutné, aby se soudce na řízení dostatečně připravil, a volba přípravy je individuální; zvolená forma nepředstavuje stížnostní důvod podle § 164 odst. 1 zákona o soudech a soudcích a neznamená ani, že konečné rozhodnutí bude shodného znění. Stran příloženého e-mailu bylo zjištěno, že jde rovněž o formu přípravy na jednání, neboť soudkyně považovala za nutné seznámit se s historií a prostředím (pro ni neznámým), v němž se účastníci řízení pohybují. Z uvedených důvodů místopředsedkyně soudu prvního stupně posoudila stížnost jako nepřípustnou, netýkající se průtahů v řízení, nevhodného chování

soudních osob ani narušování důstojnosti řízení před soudem. Oba zmíněné spisy (sp. zn. 0 Spr 25/2019 a 0 Spr 937/2019) soud prvního stupně Ústavnímu soudu poskytl.

10. K vyjádření stěžovatelka zaslala repliku, v níž uvedla, že městský soud jen opakuje dříve vyslovené závěry. Z informace soudu prvního stupně akcentovala odmítnutí druhé stížnosti pro nepřípustnost a vyzdvihla konstatování, že „[p]ísemná příprava soudce zachycující momentální vývoj v řízení navíc neznamená, že konečné rozhodnutí bude stejného znění“ a e-mail „...stručně zachycoval informace získané z veřejných zdrojů“. K vyjádření vedlejšího účastníka stěžovatelka ke všem třem okruhům uvedla:

- koncept rozsudku je legitimním prostředkem přípravy soudce a v daném případě z něj bylo patrné, že nejde o finální verzi, ale že s ohledem na další tvrzení účastníků dozná změn,
- rešerše mediálních článků představuje všeobecně informace dostupné všem, aniž by soudci byli jakkoliv vyloučeni z možnosti seznámit se s nimi – nejde o vnímání svědka nebo jiné odůvodňující vyloučení soudce,
- manipulace se spisem spočívala v poskytnutí spisu bez přílohové obálky a záznamů o předchozím nahlížení do spisu a předvolání k jednání, což byly informace, které byly vedlejší účastníci dostupné, a nemohlo se jednat o účelovou snahu soudkyně stranit některému účastníkovi řízení.

S ohledem na uvedené je stěžovatelka nadále přesvědčena o porušení svého práva na zákonného soudce a navrhuje zrušení napadeného usnesení městského soudu.

III. Vlastní posouzení věci

11. Ústavní soud není součástí soustavy obecných soudů a není oprávněn do rozhodování soudů zasahovat. Uvedená zásada je prolomena, vybočí-li obecné soudy z mezí daných rámcem ústavně zaručených základních lidských práv [čl. 83 a čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky] a jsou-li porušeny ústavní procesní principy, zde právo na zákonného soudce zakotvené v čl. 38 odst. 1 Listiny.

12. Soudkyně rozhodující věc, v níž má stěžovatelka postavení žalované, byla na návrh vedlejšího účastníka (žalobce) vyloučena. Hlavním pochybením soudkyně je podle napadeného usnesení městského soudu (vadná) manipulace se spisem.

13. Podle napadeného usnesení jde v první řadě o neposkytnutí celého spisu k nahlédnutí dne 8. března 2019 [chyběl záznam o nahlížení ze dne 13. září 2018 (č. l. 349), referát soudkyně (č. l. 350) a žádost stěžovatelky o odročení ústního jednání (č. l. 351) a identifikátor tohoto podání (č. l. 352), a nahlédnutí nebyly poskytnuty ani přílohové obálky s provedenými důkazy]. Městský soud soudkyni vytýká, že není patrná její reakce na námitky vedlejšího účastníka uvedené v záznamu záznam o nahlížení do spisu (č. l. 353) ani na jeho žádost o poskytnutí informace o manipulaci se spisem adresovanou předsedovi soudu prvního stupně; v tom městský soud spatřuje závažné porušení práce se spisem. Jak je patrné z přípisu místopředsedkyně soudu prvního stupně i z přiloženého spisu sp. zn. 0 Spr 258/2019, byl právě pod touto spisovou značkou vyřízen podnět vedlejšího účastníka, v němž pověřená místopředsedkyně soudu prvního stupně na základě podkladů, mezi které patří i vyjádření soudkyně, konstatovala, že stížnost je částečně důvodná a o výsledku svého šetření informovala zástupce vedlejšího účastníka, jemuž byl výsledek jejího šetření ze dne 19. března 2019 doručen do datové schránky dne 21. března 2019. Vytýká-li proto městský soud soudkyni nezaložení písemností ze spisu sp. zn. 0 Spr 258/2019 do spisu sp. zn. 23 C 87/2008, nesvědčí to o její podjatosti; vedlejší účastník byl prokazatelně seznámen s vysvětlením soudkyně i reakcí soudu prvního stupně na své námitky v rámci samostatného řízení.

14. Druhé nepřipustné a objektivní pochybení mělo podle městského soudu spočívat v ponechání nepatřičných listin (koncept rozsudku a e-mail s rešerší) ve spisu při druhém nahlížení dne 5. listopadu 2019. Jakkoliv v tomto případě jde o objektivní poznatek, není ani zde z odůvodnění napadeného usnesení patrné, jak má tato skutečnost prokázat podjatost soudkyně; městský soud zřejmě považuje sám fakt založení nepatřičných písemností za projev jejího vztahu k věci. Podle § 14 odst. 1 o. s. ř. jsou z projednávání a rozhodnutí věci vyloučeni soudci, *jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je tu důvod pochybovat o jejich nepodjatosti*. Z rozhodnutí městského soudu však není zřejmé, o jaký poměr k účastníkům řízení jde. Ponechání konceptu rozsudku před jeho vyhlášením ve spisu je jistě reálné pochybení, které ovšem svědčí právě jen o pochybení soudkyně (podněcující úvahu o případném kárném postihu), nikoliv o jejím vztahu k věci či k účastníkům řízení. Konečně ani městský soud nepovažuje skutečnost, že si soudkyně si připravila koncept rozsudku, za projev nepřipustného poměru k věci.

15. Podle nálezu sp. zn. Pl. ÚS 11/04 ze dne 26. dubna 2005 (N 89/37 SbNU 207; 220/2005 Sb.) je nezávislost a nestrannost ideálem, který nelze naplnit absolutně – lze se k němu jen přibližovat. Nezávislostí se chápe vyloučení možnosti účinně působit na svobodnou tvorbu vůle soudců, nestrannost (nezávislost na stranách) představuje absenci vztahu soudu k jedné ze stran řízení. Podle nálezu sp. zn. II. ÚS 105/01 ze dne 3. července 2001 (N 98/23 SbNU 11) je podnětem k námitce podjatosti subjektivní hledisko účastníků řízení, případně soudců samotných, avšak rozhodování o podjatosti musí být založeno na prověření objektivního hlediska; nelze vycházet pouze z pochybností o tvrzeném poměru, ale ze skutečností, které k pochybnostem vedly.

16. Soudce může být vyloučen jen tehdy, jeví-li se objektivně (nestrannému pozorovateli), že jeho vztah k věci, účastníkům nebo jejich zástupcům, by mohl dosahovat povahy a intenzity, která znemožňuje (snižuje) jeho schopnost rozhodovat podle zákonem stanovené povinnosti nezávisle a nestranně. *„Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům atd.), o níž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěží našla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat šíře, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaujatý vztah.“* [viz nálezu sp. zn. I. ÚS 370/04 ze dne 27. října 2004 (N 159/35 SbNU 181)].

17. *„Je-li soudce nepodjatý, postupuje standardně v projednávání a rozhodování, aniž by se kdokoli zabýval jeho vztahem k věci nebo k účastníkům. Teprve, je-li podjatý, ba dokonce jsou-li tu jen pochybnosti o tom, že by podjatý být mohl, je třeba vzniklou situaci řešit.“* (viz Jirsa a kol., Občanské soudní řízení, soudcovský komentář, kniha I., Wolters Kluwer, Praha 2016, str. 92). Je-li potřeba „vzniklou situaci řešit“, nejde automaticky o deklaraci podjatosti, ale o zahájení procesu, v němž má být podjatost prokázána; v opačném případě má být podnět odmítnut.

18. Poměr soudce k věci vyplývá především z jeho přímého právního zájmu na projednané věci. Opatřila-li si soudkyně rešerši týkající se příslušného odvětví sportovní činnosti, které by jinak neporozuměla, nelze jednoznačně předpokládat její zaujatý vztah k věci. Byla-li soudkyně rozvrhem práce přidělena k rozhodnutí obecně známá věc, v níž se neorientuje, nelze její snahu pochopit všeobecně známé okolnosti, které právě pro svoji všeobecnou známost nemusely být předmětem dokazování, považovat za nepřiměřený vztah. Nešlo o zajištění informací mimo

dokazování, soudkyně je zjevně ani nemohla vnímat jako svědek, a konečně ani podle žádného z účastníků řízení, ani podle městského soudu, nešlo o podklady pro rozhodnutí, ale o informace k navození kontextu o poněkud nepřehledných vztazích vedlejšího účastníka. Podle § 60 zákona o soudech a soudcích je předpokladem pro výkon funkce soudce rovněž záruka zkušeností, jimiž zákon nechápe dosažené vzdělání, ale má jít především o zkušenosti životní, které poskytují soudci všeobecný přehled. Soudkyně ve svých vyjádřeních přiznala, že jde o oblast, v níž životními zkušenostmi neoplývá, a proto si vypracovala rešerši, která jí měla umožnit věc prezentovat způsobem, který by současně, právě s ohledem na mediální známost kauzy, nevedl ke snížení důstojnosti soudce (viz § 80 zákona o soudech a soudcích).

19. Podle Ústavního soudu není z napadeného rozhodnutí patrné, v čem měl vztah soudkyně k věci nebo účastníkům řízení spočívat. Skutečnost, že vede spis ledabylo (část spisu chybí, případně obsahuje listiny, které do něj nepatří), nesevřdí o vztahu soudkyně k věci – té lze vytknout jen tuto ledabylost, případně průtahy v řízení, v němž nebylo doposud vydáno žádné prvostupňové meritorní rozhodnutí, ač řízení v té době probíhalo více než deset let, tyto atributy ovšem neprokazují její podjatost. Jednání soudkyně, jak je popsáno v rozhodnutí městského soudu, prokazuje neprofesionalitu, nenaplnuje ale zákonná kritéria pro její vyloučení z důvodu podjatosti. Profesní pochybení soudkyně a její porušování povinností podle zákona o soudech a soudcích je třeba řešit důsledně v kárném řízení, nikoliv „odebráním“ věci svěřené rozvrhem práce, v níž není soudkyně schopna ani po více než deseti letech rozhodnout.

20. Ani příprava soudkyně – nekompletní koncept rozsudku se starým datem a řadou následných poznámek, korelující s jejím předběžným právním názorem, který stranám v řízení již dříve předestřela – není sto prokázat (objektivně) její podjatost; „*skutečnost, že soudce v rámci přípravy na jednání vyhotoví na základě skutečností již zřejmých ze spisového materiálu, nástin rozhodnutí, nesevřdí o jeho podjatosti.*“ (viz usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. Nco 65/2012-176 ze dne 20. dubna 2012). Přestože soudkyně již dříve deklarovala svůj právní názor, poskytla vedlejšímu účastníkovi možnost zvrátit dosavadní poznatky předložením nových důkazů. Závěr o podjatosti by bylo možno na základě její přípravy vyslovit pouze tehdy, pominula-li by v konceptu některé provedené důkazy, případně jim přisoudila nepřislušející význam. Koncept však obsahuje řadu vpisků a poznámek, a je projevem vývoje a cizelování právního závěru, aniž by současně vyloučil možnost změny. Je iluzorní představa, že soudce si vytvoří názor na věc teprve po závěrečných řečech účastníků; ve skutečnosti jde o kontinuální proces tvorby rozhodnutí, k němuž soudce nezávisle a nestranně shromažďuje podklady tak, aby mohl jednoznačně rozhodnout. Soudce se nepohybuje ve vakuu, jeho rozhodnutí musí být zařaditelné do kontextu životní reality.

VI. Závěr

21. Podle čl. 90 Ústavy České republiky jsou soudy povolány především k tomu, aby zákonem stanoveným způsobem poskytovaly ochranu právům všech účastníků řízení. Podle čl. 38 odst. 1 Listiny nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci.

22. V projednávaném případě je patrné, že vyloučení soudkyně z projednávání a rozhodnutí věci nebylo dostatečně odůvodněno, nebyla prokázána potřebná míra pochybností o nestrannosti jejího vztahu k věci či k účastníkům řízení. Vyloučení soudce je přitom mimořádný institut prolamující ústavně chráněné právo na zákonného soudce; jeho aplikace by měla být zcela výjimečná a dojde-li k ní, musí být pečlivě odůvodněna. Subjektivní přesvědčení vedlejšího účastníka, založené na skutečném pochybení soudkyně spočívajícím v přípravě a úniku predikovaného a pro vedlejšího účastníka nepříznivého rozhodnutí ve věci samé, nalezlo odezvu v přístupu městského soudu, který fakt, že soudkyně nebyla schopna věc rozhodnout více než deset let a nedbale vede spis ve věci, nesprávně posoudil jako její podjatost. Nelze

odhlédnout ani od faktu, že soudkyně, která věc řešila takovou dobu, byla připravena vynést meritorní rozhodnutí. Po jejím vyloučení byla věc přidělena jinému soudci, který bude muset nastudovat spis, zorientovat se ve věci, což jsou kroky, s nimiž jsou spjaty další průtahy, za které nese stát objektivní odpovědnost; mimo dalšího odkladu rozhodnutí věci je tak porušena i hospodárnost soudního řízení.

23. V důsledku kasačního rozhodnutí Ústavního soudu bude městský soud znovu rozhodovat o podjatosti soudkyně soudu prvního stupně; provede přezkum, zda a které konkrétní projevy soudkyně skutečně a objektivně vyvolávají pochybnosti o její nestrannosti a nenalezne-li žádné relevantní okolnosti, bude na místě námitku vedlejší účastnice odmítnout a zvážit, nebude-li na místě i jiné řešení neprofesionálního přístupu soudkyně k vyřizování věci (kárné řízení).

24. Za daného stavu věci Ústavní soud ústavní stížnosti vyhověl a podle ustanovení § 82 odst. 1 a 3 zákona o Ústavním soudu zrušil usnesení Městského soudu v Praze, zkracující stěžovatelku v právu zakotveném v čl. 38 odst. 1 Listiny.

25. Pokud jde o další návrhy, Ústavní soud usnesením sp. zn. I. ÚS 629/20 ze dne 4. března 2020 odložil vykonatelnost napadeného usnesení; o žádosti o přednostní projednání Ústavní soud nerozhodoval, neboť jí (i s ohledem na mezitímní nouzový stav) fakticky vyhověl.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 4. srpna 2020

Tomáš Lichovník v. r.
předseda senátu

Za správnost:
Jana Němečková